

De mest utlånade författarna i folk- och skolbibliotek 2004

Listan grundar sig på författarfondens urvalsundersökningar av utlåningen i folk- och skolbibliotek under utlåningsåret 2004. För varje upphovsman redovisas det totala antalet lån oavsett om han/hon skrivit boken ensam eller tillsammans med ytterligare en eller två upphovsmän. Listan kan inte användas för beräkningen av de ersättningar som utgår ur författarfonden till de enskilda upphovsmännen. Längst bak i denna lista finns också ett diagram över upphovsmännens bosättningsort. Se även särskild information.

	Utlåningsår		
	2004	2003	2002
1 Astrid Lindgren 1907-2002	1 072 732	1 149 693	1 487 232
2 Anders Jacobsson 1963-	1 008 366	1 175 722	1 114 755
3 Sören Olsson 1964-	997 738	1 160 489	1 095 709
4 Gunilla Bergström 1942-	870 141	915 404	883 236
5 Eva Eriksson 1949-	727 528	689 355	765 868
6 Måns Gahrton 1961-	693 602	789 094	721 655
7 Sven Nordqvist 1946-	645 928	622 280	685 465
8 Jørn Jensen 1946-	578 911	416 119	194 696
9 Barbro Lindgren 1937-	564 075	566 980	653 121
10 Johan Unenge 1963-	506 504	477 910	417 195
11 Viveca Lärn 1944-	493 768	500 232	566 053
12 Mati Lepp 1947-	471 136	432 719	412 960
13 Lasse Sandberg 1924-	464 683	485 714	522 778
14 Inger Sandberg 1930-	463 746	483 264	518 065
15 Maj Bylock 1931-	447 554	482 228	478 457
16 Jens Ahlbom 1954-	424 750	410 152	398 616
17 Anna-Clara Tidholm 1946-	423 766	439 189	430 380
18 Ulf Löfgren 1931-	388 224	383 904	428 613
19 Henning Mankell 1948-	376 032	418 687	443 094
20 Gull Åkerblom 1943-	375 241	393 768	336 541
21 Håkan Nesser 1950-	364 901	369 598	356 686
22 Catarina Kruusval 1951-	358 078	362 742	344 459
23 Joanne K. Rowling 1965-	356 895	358 034	471 252
24 Gunilla Wolde 1939-	356 653	362 809	384 760
25 Olof Landström 1943-	341 438	348 757	362 029
26 Christine Nöstlinger 1936-	336 094	358 418	353 722
27 Arne Norlin 1947-	329 406	298 747	295 410
28 Ilon Wikland 1930-	324 840	356 898	375 819
29 Ulf Nilsson 1948-	318 843	332 947	336 007
30 Pia Hagmar 1961-	294 283	196 319	123 097

	Utlåningsår		
	2004	2003	2002
31 Ulf Stark 1944-	287 754	311 165	334 311
32 Kirsten Boie 1950-	281 722	233 715	219 517
33 Hans Augusto Rey 1898-1977	280 890	262 894	252 568
34 Lena Landström 1943-	279 959	287 541	300 115
35 Moni Nilsson-Brännström 1955-	276 387	283 744	318 116
36 George Johansson 1946-	266 278	254 257	229 996
37 Jan Guillou 1944-	260 488	308 275	267 675
38 Laura Trenter 1961-	254 681	208 017	130 844
39 Liza Marklund 1962-	252 760	254 498	237 976
40 Elsa Beskow 1874-1953	248 875	266 974	268 800
41 Olov Svedelid 1932-	246 886	311 672	337 290
42 Tord Nygren 1936-	245 419	267 328	278 991
43 Lena Anderson 1939-	244 697	264 307	248 269
44 Cecilia Torudd 1942-	243 460	249 887	259 335
45 Lars Klinting 1948-	236 499	207 340	199 724
46 Juja Wieslander 1944-	236 402	210 934	213 942
47 Hans Peterson 1922-	233 607	300 067	354 538
48 Helena Bross 1950-	223 538	194 925	187 618
49 Pija Lindenbaum 1955-	213 880	180 856	159 890
50 Jonas Burman 1962-	209 239	181 406	163 445
51 Jan Lööf 1940-	209 042	187 836	233 688
52 J.R.R. Tolkien 1892-1973	205 928	270 260	259 038
53 Martin Widmark 1961-	203 251	60 136	17 189
54 Åke Edwardson 1953-	199 793	189 022	183 617
55 Karin Fossum 1954-	198 270	217 554	194 135
56 Jan Mårtenson 1933-	196 775	218 178	243 265
57 Roald Dahl 1916-1990	195 982	211 272	236 536
58 Tomas Wieslander 1940-1996	195 680	200 154	215 208
59 Elsi Rydsjö 1920-	195 306	218 006	198 274
60 Kerstin Sundh 1912-2000	192 695	168 478	230 660
61 Birgitta Stenberg 1932-	188 470	179 734	187 639
62 Max Velthuijs 1923-2005	187 577	196 571	186 820
63 Anna Höglund 1958-	184 815	195 077	215 424
64 Agatha Christie 1890-1976	184 271	209 297	213 861
65 Helena Dahlbäck 1960-2000	176 545	212 204	259 329
66 Annika Thor 1950-	176 506	179 219	114 546
67 Hergé (Georges Rémy 1907-1983)	175 259	202 412	181 307
68 Thomas Tidholm 1943-	171 627	170 558	182 021
69 Helena Willis 1964-	170 217	77 163	18 830
70 Margret Rey 1906-1996	169 974	134 823	132 394

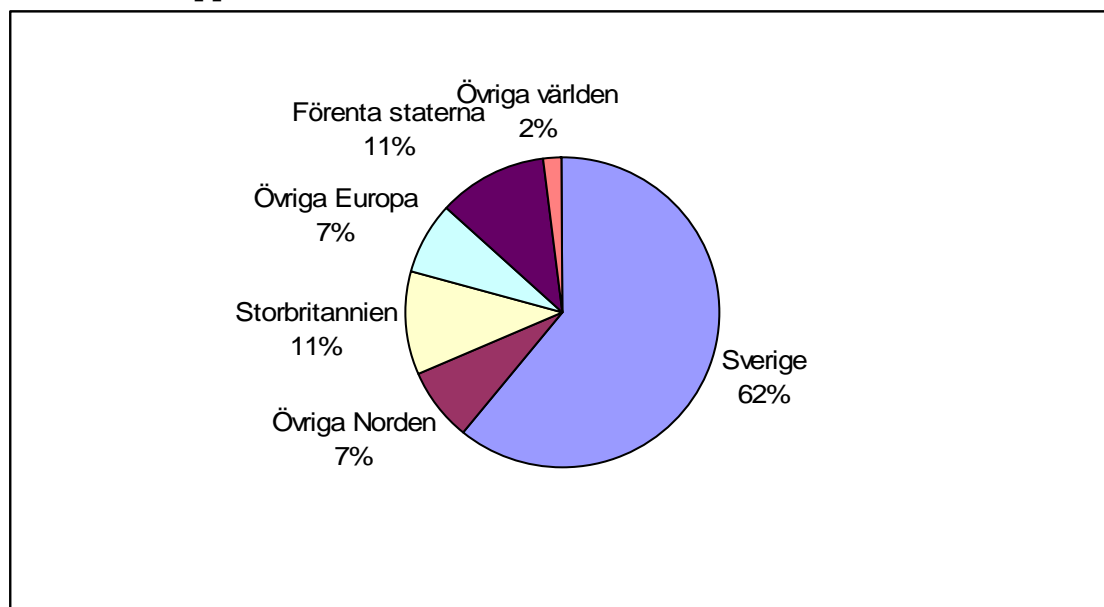
	Utlåningsår		
	2004	2003	2002
71 Annika Holm 1937-	169 536	203 508	179 738
72 Nora Roberts 1950-	168 839	160 319	97 971
73 Gösta Knutsson 1908-1973	168 442	195 491	238 346
74 Claus Bigum	167 676	141 443	60 583
75 Inger Frimansson 1944-	166 465	170 676	148 592
76 John Grisham 1955-	164 801	145 706	138 508
77 Monica Zak 1939-	164 504	146 585	126 381
78 Francine Pascal 1938-	159 765	179 604	159 461
79 Ole Lund Kirkegaard 1940-1979	157 745	149 244	214 441
80 Anne Holt 1958-	157 223	155 553	148 748
81 Pernilla Stalfelt 1962-	156 520	118 048	106 095
82 Akira Toriyama 1955-	151 640	65 613	14 082
83 Anne Karin Elstad 1938-	150 082	138 048	185 520
84 Ruth Rendell 1930-	149 782	164 174	172 097
85 Kirsten Raagaard 1947-	147 538	147 104	152 163
86 Katarina Mazetti 1944-	146 680	135 792	116 712
87 Anna Dunér 1967-	146 525	144 937	144 199
88 Rose Lagercrantz 1947-	145 980	153 772	233 243
89 Maeve Binchy 1940-	145 129	154 663	162 402
90 Danielle Steel 1947-	142 358	148 218	132 123
91 Rosamunde Pilcher 1924-	141 022	168 274	195 827
92 Inga Borg 1925-	139 903	159 675	179 831
93 Lennart Hellsing 1919-	139 769	147 382	153 219
94 H. C. Andersen 1805-1875	139 629	129 537	144 516
95 Björn Berg 1923-	139 325	154 286	180 426
96 Elsie Johansson 1931-	136 628	104 334	172 058
97 Stina Wirsén 1968-	135 423	109 783	102 543
98 Kerstin Ekman 1933-	135 349	131 158	130 798
99 Elizabeth George 1949-	135 205	150 355	177 414
100 Björn Hellberg 1944-	134 596	126 749	110 601
101 Bengt-Åke Cras 1943-	134 230	173 426	174 841
102 Siv Widerberg 1931-	131 416	137 459	141 113
103 Bertil Almqvist 1902-1972	130 587	121 548	147 793
104 Lasse Anrell 1953-	129 615	92 403	117 506
105 Arto Paasilinna 1942-	129 510	144 392	130 140
106 Eva Lindström 1952-	128 630	123 860	143 150
107 Gunna Grähs 1954-	128 114	132 958	158 873
108 David Eddings 1931-	127 631	151 270	176 407
109 Robert Jordan 1948-	124 227	111 556	111 989
110 Patricia D. Cornwell 1956-	123 370	150 592	166 001

		Utlåningsår		
		2004	2003	2002
111	Michael Connelly 1956-	121 564	110 164	76 497
112	Per Nilsson 1954-	121 022	157 615	134 938
113	Eva Wikander 1947-2002	120 210	131 429	133 520
114	Ruth Brown 1941-	120 069	117 118	124 976
115	C. S. Lewis 1898-1963	119 163	119 514	149 064
116	Mats Wahl 1945-	118 405	143 136	126 622
117	Minette Walters 1949-	118 329	145 614	136 557
118	Belva Plain 1918-	117 702	140 012	145 284
119	Ingrid Vang-Nyman 1916-1959	116 638	107 194	122 030
120	Berit Härd 1936-	115 141	105 480	113 084
121	Enid Blyton 1897-1968	115 060	132 815	164 032
122	David J. Pelzer 1961-	114 766	112 926	52 648
123	Anita Shreve 1946-	114 038	110 048	96 914
124	Kjell E. Genberg 1940-	113 555	144 157	165 486
125	P. D. James 1920-	113 480	96 198	119 530
126	Dan Höjer 1964-	111 691	114 533	112 598
127	Stephen King 1947-	111 614	111 836	114 502
128	Carolyn Keene 1893-1982	110 384	150 598	123 158
129	Tove Jansson 1914-2001	109 218	93 924	114 563
130	Gunnar Nordström 1953-	109 212	89 048	37 431
131	Marian Keyes 1963-	109 085	119 143	100 221
132	René Goscinny 1926-1977	108 877	132 142	145 307
133	Karin Danielsson 1942-	108 002	153 350	113 398
134	Marianne Fredriksson 1927-	106 522	115 437	154 630
135	Svend Otto Sörensen 1916-1996	106 354	102 709	130 241
136	Bo R. Holmberg 1945-	105 693	91 751	87 104
137	Eva Susso 1956-	104 279	115 125	64 511
138	Petter Lidbeck 1964-	103 942	86 814	60 610
139	Julia Donaldson 1948-	103 038	95 038	83 143
140	Carin Wirsén 1943-	102 794	75 524	61 105
141	Alf Pröysen 1914-1970	101 549	97 998	115 227
142	Ulf Sindt 1954-	101 275	103 842	96 503
143	Wilhelm Grimm 1786-1859	101 235	99 441	90 238
144	Kjell Eriksson 1953-	100 759	75 528	43 272
145	Dick Bruna 1927-	100 575	73 159	56 762
146	Jacob Grimm 1785-1863	100 001	97 966	89 113
147	Jacqueline Wilson 1945-	99 195	79 318	34 770
148	Ann Forslind 1953-	98 699	84 984	83 975
149	Nan inger Östman 1923-	97 719	88 538	93 456
150	Jessica Lindholm 1969-	97 375	25 910	1 884

	Utlåningsår		
	2004	2003	2002
151 Sonja Härdin 1945-	95 986	67 521	79 958
152 Axel Scheffler 1957-	95 166	86 158	79 023
153 Joyce Carol Oates 1938-	94 745	93 549	61 097
154 Gunilla Ingves 1939-	94 413	96 533	101 541
155 Thomas Halling 1962-	94 138	42 880	34 302
156 Lena Stiessel 1931-	93 551	98 033	116 523
157 Catherine Cookson 1906-1998	92 378	124 999	124 367
158 Arne Dahl (Jan Arnald 1963-)	91 857	67 354	40 648
159 Per Gustavsson 1962-	91 060	74 722	88 540
160 Lena Arro 1956-	89 640	83 568	76 086
161 Selma Lagerlöf 1858-1940	88 731	120 935	112 140
162 Marie Bosson 1970-	88 570	25 979	3 602
163 Herman Lindqvist 1943-	88 508	101 024	91 894
164 Lars Rudebjer 1958-	88 237	76 342	89 272
165 Mats Letén 1949-	87 433	92 992	89 104
166 Mats Wänblad 1964-	86 805	47 908	45 151
167 Elisabet Pålsson 1956-	85 609	93 105	62 462
168 Arnold Lobel 1933-	85 447	90 486	120 025
169 Jonas Gardell 1963-	84 546	138 076	119 790
170 Lena Kallenberg 1950-	84 167	79 024	97 232
171 Robert L. Stine 1943-	83 426	80 534	82 775
172 Ulla Ståhlberg 1923-	83 329	84 336	88 176
173 Christina Wahldén 1965-	83 070	63 789	27 175
174 Ingvar Björk 1925-	82 764	74 862	81 909
175 Margaret Yorke 1924-	82 474	103 696	121 451
176 John Marsden 1950-	82 465	104 479	120 396
177 Bisse Falk 1950-	82 337	79 631	90 246
178 Albert Uderzo 1927-	81 016	97 856	105 516
179 Philip Pullman 1946-	80 391	34 384	38 590
180 Mette-Kirstine Bak 1968-	79 852	67 440	61 623
181 Håkan Jaensson 1947-	79 168	79 990	99 852
182 John M Coetzee 1940-	78 367	45 870	16 940
183 Per Anders Fogelström 1917-1998	77 799	112 649	99 647
184 Eva Lindén 1954-	77 704	57 441	36 707
185 Tamara McKinley	77 697	64 143	48 609
186 John Steinbeck 1902-1968	77 265	55 403	47 834
187 Jules Verne 1828-1905	77 150	74 663	77 475
188 Erik Eriksson 1937-	77 115	62 749	46 588
189 Maria Eriksson 1959-	76 789	31 468	45 973
190 Hans-Eric Hellberg 1927-	74 829	78 921	91 087

	Utlåningsår		
	2004	2003	2002
191 Donna Leon 1942-	73 887	60 351	50 376
192 Reginald Hill 1936-	73 386	78 813	60 312
193 Tony Ross 1938-	73 012	72 922	80 039
194 Anna-Karin Eurelius 1942-	72 905	77 771	79 296
195 Fibben Hald 1933-	72 621	86 109	86 372
196 Veronica Wägner 1947-	72 573	77 617	99 440
197 Jack London 1876-1916	72 572	54 925	60 179
198 Anna Jansson 1958-	72 465	61 369	36 857
199 Vilhelm Moberg 1898-1973	71 718	86 729	96 656
200 Joanna Trollope 1943-	71 566	71 560	86 070

Var kommer upphovsmännen ifrån?

Anm. Utgångspunkten för diagrammet är senast kända bostadsort - således hamnar t. ex. den tyskfödda M. Rey i gruppen "Förenta Staterna" eftersom hon utvandrade dit under andra världskriget (och avled där 1996), och Jan Lööf i gruppen "Övriga Europa" eftersom han befinner sig normalt i Grekland.

Författarfondens urvalsundersökningar av utlåningen i folk- och skolbiblioteken

I enlighet med förordningen om Sveriges författarfond (SFS 1962:652) genomför fonden varje år urvalsundersökningar av utlåningen i de svenska folk- och skolbiblioteken. Resultatet av dessa undersökningar ligger till grund för uträkningen av dels den totala biblioteksersättning som ska tillföras fonden av statsmedel, dels de belopp som ur författarfonden förmedlar direkt till de litterära verkens upphovsmän (s k författarpenning och översättarpenning). Fonden får inte ersättning för utlåningen av utländska författares verk eller för verk skrivna av upphovsmän/översättare vars upphovsrätt upphört att gälla.

Författarpennning får upphovsman till litterära verk i original och illustratörer av bilderböcker. För att få ersättning måste upphovsmannen ha skrivit verket på svenska eller vara stadigvarande bosatt i Sverige. *Översättarpennning* får översättare som översätter litterära verk till eller från svenska. När upphovsmannen/översättaren avlider övergår rätten till ersättning till hans efterlevande, så länge upphovsrätten för hans verk gäller.

Undersökningarna av folkbibliotekens utlåning utförs med bistånd från Statistiska centralbyrån (SCB) i bibliotek med datoriserad registrering av utlåningen.

Med hjälp av från folkbiblioteken insamlade uppgifter om antalet lån vid samtliga utlåningsställen i landet gör SCB en stratifiering efter storlek (antal lån per år) och geografiskt läge (Götaland, Svealand och Norrland). Denna ligger sedan till grund för beräkningen av urvalsfraktionen för vart och ett av de utlåningsställen som ingår i undersökningen.

Författarfonden beställer sedan ett urval bestående av en viss andel av lånen vid dessa utlåningsställen. Uppgifterna om de berörda lånen (författarnamn, titel, klassifikationssignum etc.) överförs via datamedium till författarfondens datasystem, där databearbetningen äger rum. Under utlåningsåret 2004 undersöktes ett urval av lånen vid ca 880 utlåningsställen.

För skolbiblioteken utvalde SCB för 2004 års undersökning drygt 150 grundskolor och 35 gymnasie- och folkhögskolor som under vardera 4 veckor, jämnt fördelade över läsåret, på särskilda blanketter noterade vilka titlar som lånades hem från skolans boksamlingar - inte bara från det centrala skolbiblioteket, om skolan har ett sådant, utan även från boksamlingar i t. ex. ämnesrum och klassrum. För detta arbete fick skolorna en viss ersättning från författarfonden. Uppgifterna på blanketterna dataregistrerades sedan av fondens personal.

För år 2004 består urvalet av ca 1,9 milj. lån från folkbibliotek och ca 24 000 lån från skolbibliotek. När uppgifterna om lånen samlats in, vidtar kodningsarbetet. Upphovsmannen/upphovsmännen till varje lånat verk måste identifieras och de registrerade uppgifterna kompletteras med en individuell upphovsmannakod. För en stor del av lånen sker kodningen automatiskt med hjälp av en databas, som bl. a. innehåller författarnamn, titel och kodnummer för ett stort antal i tidigare undersökningar registrerade böcker. De återstående lånen kodas därefter manuellt av författarfondens personal.

Före slutbearbetningen av materialet insamlas från de deltagande folkbiblioteken statistiska uppgifter om den totala utlåningen under undersökningsåret, med uppgifter om fördelning på utlåningsställen. Dessa uppgifter används av SCB för att fastställa de s. k. uppräkningsfaktorerna, d. v. s. vilket antal lån i den totala biblioteksutlåningen under året som ett lån i urvalet vid ett visst utlåningsställe ska motsvara.

Över skolornas utlåning finns sedan något år ingen totalstatistik att använda för beräkningen av uppräkningsfaktorer. Tidigare gjordes en årlig urvalsundersökning för uppskattning av utlåningen i skolbiblioteken, men då Statens kulturråd låtit avbryta insamlingen av denna statistik används för utlåningsåret 2004 istället ett medelvärde av erhållen skolbiblioteksstatistik för läsåren 1996/97 och 1997/98. I övrigt sker beräkningen på samma sätt som för folkbiblioteken.

Efter multiplicering med uppräkningsfaktorerna sammanräknas antalet lån för varje upphovsman, oavsett hur många olika böcker lånen avser. Då två eller tre upphovsmän ska dela ersättningen för ett verk, fördelas antalet lån av verket lika mellan dem. Om det sammanräknade antalet lån för en upphovsman uppgår till minst 2 000 av originalverk eller 4 000 av översättningar (eller om den beräknade sammanlagda ersättningen för originalverk och översättningar uppgår till motsvarande belopp) får upphovsmannen en ersättning som för utlåningen under 2004 utgår med 70 öre per lån för original (författarpenning) och med 35 öre per lån för översättningar (översättarpenning). Vid utlåningssiffror som överstiger 200 000 resp 400 000 avtrappas ersättningen stegvis, så att den för de lån som överstiger 400 000 resp 800 000 endast uppgår till en tiondel av grundersättningen. Författar- och översättarpenning utbetalas i november året efter utlåningsåret.

För utlåningen under 2004 utgår författarpenning till ca 3 200 författare och översättarpenning till ca 1 100 översättare. Beloppen varierar mellan 1 400 kr och ca 202 000 kr, och uppgår sammanlagt till ca 42,2 miljoner kr.

Den beräknade sammanlagda utlåningen under 2004 uppgick till ca 75,3 miljoner lån i folkbiblioteken och 16,6 miljoner lån i skolbiblioteken. Utöver ersättning för den registrerade utlåningen, ingår i biblioteksersättningen också kompensation för utnyttjandet i bibliotekens uppsökande verksamhet. Därför räknas utlåningen upp med ca 7,8 miljoner lån (ingår i utlåningssiffrorna för listan med de mest utlånade författarna). Dessutom sker en procentuell uppräkning av utlåningen med 2% för att kompensera upphovsmännen för läsning på plats i biblioteken (ingår inte i utlåningssiffrorna för listan med de mest utlånade författarna).

Upphovsmännen får också ersättning för folk- och skolbibliotekens referensbestånd, som i år beräknas uppgå till totalt 8,3 miljoner volymer (ingår inte i listan med utlåningssiffrorna för de mest utlånade författarna).